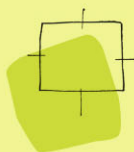

Activiteitenplan Wet natuurbescherming MFA Jistrum

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Activiteitenplan Wet natuurbescherming MFA Jistrum

Inhoud

Rapport

15 maart 2023

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Onderzoeksgebied en voorgenomen ontwikkelingen	4
3	Ecologisch onderzoek	8
3.1	Onderzoek aanwezigheid	8
3.2	Functie onderzoeksgebied	8
4	Effecten	9
4.1	Korte termijn effecten	9
4.2	Lange termijn effecten	9
5	Wettelijk belang en alternatieven afweging	10
5.1	Wettelijk belang	10
6	Beschermingsmaatregelen	13
6.1	Maatregelen om de functionaliteit te waarborgen	13
6.2	Maatregelen om gunstige staat van instandhouding te waarborgen	15
6.3	Zorgplicht	15
7	Verantwoording	16
8	Literatuur	17

1 Inleiding

AANLEIDING

De gemeente Tytsjerksteradiel heeft plannen om een multifunctionele accommodatie (MFA) aan de Fjildwei 8 in Jistrum te realiseren. Hiervoor wordt het huidige gebouw gerenoveerd, wordt een gedeelte aangebouwd en wordt de bommenrij aan de zuidzijde deels gekapt.

Uit het nader ecologisch onderzoek dat in 2022 is uitgevoerd, blijkt dat langs de zuidelijke bommenrij een vliegroute van vleermuizen aanwezig is. Deze vliegroute wordt gebruikt door de soorten gewone dwergvleermuis, watervleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.

Als gevolg van de werkzaamheden gaat deze vliegroute verloren. Daarom is voor dit plan een ontheffing conform artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming (Wnb) nodig. Voor deze ontheffingsaanvraag is het voorliggende activiteitenplan opgesteld. Dit activiteitenplan wordt ter beoordeling voorgelegd aan de provincie Fryslân.

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 augustus 2023 tot 1 augustus 2028.

ACTIVITEITENPLAN

Voorliggend activiteitenplan geeft de maatregelen weer die worden genomen om de functionaliteit van de vliegroute te behouden, waardoor geen wezenlijke invloed op de populaties van de betreffende soorten te verwachten is. Door te werken volgens de in voorliggend activiteitenplan voorgestelde werkwijze en het uitvoeren van de voorgestelde maatregelen, hebben de activiteiten zo min mogelijk schadelijke effecten op de beschermde soorten.

LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt het onderzoeksgebied en de voorgenomen ontwikkelingen omschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de effecten die de ontwikkelingen op de functie van het onderzoeksgebied hebben beschreven. Hoofdstuk 4 geeft de korte en lange termijn effecten van de ontwikkeling weer. In hoofdstuk 5 wordt het wettelijk belang waaronder deze ontheffing wordt aangevraagd onderbouwd, daarnaast worden de alternatieven overwogen. In hoofdstuk 6 worden de maatregelen uitgewerkt die gerealiseerd worden om de effecten op de soort(en) te mitigeren. In hoofdstuk 7 staat de verantwoording en in hoofdstuk 8 staan de literatuurverwijzingen.

2 Onderzoeksgebied en voorgenomen ontwikkelingen

LIGGING

Het onderzoeksgebied bestaat uit een gedeelte (zuidzijde) van het terrein van de huidige voetbalvereniging aan de Fjildwei 8 in Jistrum (figuur 1).

Provincie: Fryslân
Gemeente: Tytsjerksteradiel
Plaats: Jistrum
Straat: Fjildwei 8

Figuur 1. Locatie van het onderzochte gebied (rood). Gebouwdelen met nummer 1 worden gesloopt. Gebouwdelen met nummer 2 blijven behouden. De sloot met nummer 3 wordt gedempt. Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Foto's 1 en 2. Impressie van het onderzoeksgebied op 11 april 2022. Links de zuidzijde van het complex en rechts de bomenrij langs de zuidzijde van het terrein.

Foto's 3 t/m 8. Impressie van het onderzoeksgebied 11 april 2022. Bovenste rij: de bomenrij langs de zuidzijde van het terrein. Middelste rij: de zuidzijde van het terrein en de te dempen sloot. Onderste rij: de noordzijde van het de te slopen gebouwdelen met ruimte achter de gevelbekleding.

INRICHTING ONDERZOEKSGBIED

De voetbalkantine bestaat uit baksteen en heeft een plat dak met bitumen. De snackbar bestaat uit houten wanden en een plat dak.

De zuid- en oostzijde van het huidige complex blijven behouden. De zuidzijde van dit gebouwdeel is opgetrokken uit baksteen en heeft een gevel bekleed met damwandplaten. De overige gebouwdelen bestaan uit baksteen met een plat dak dat met bitumen is bekleed. Ten noorden van het complex ligt een parkeerplaats. Langs de noord- en oostzijde van het complex is verharding aanwezig. Ten zuiden ligt een grasveld en staat een bomenrij. Langs de zuidzijde van de bomenrij ligt een sloot en staan bosschages.

VOORGENOMEN ONTWIKKELINGEN

De plannen bestaan uit:

- de herinrichting van het parkeerterrein ten noorden van het gebouw;
- de sloop van de gebouwdelen aan noordwestzijde van het complex en de snackbar;
- de aanbouw van de MFA rondom het te behouden gebouw;
- de kap van de bomenrij aan de zuidzijde van het terrein;
- het dempen van (een gedeelte van) de sloot aan de zuidzijde en westzijde van het terrein.

Figuur 2. De nieuwe inrichting van het terrein (concept).

WERKZAAMHEDEN

De werkzaamheden bestaan uit reguliere sloop-, kap- en bouwwerkzaamheden. Hierbij wordt de bebouwing in het onderzoeksgebied deels gesloopt, de bomenrij langs de zuidzijde gekapt, vegetatie verwijderd en grond vergraven. Bij de sloop- en bouwwerkzaamheden worden zwaar materieel zoals een graafmachine en vrachtwagens ingezet.

PLANNING WERKZAAMHEDEN

De kap van de bomenrij staat in het najaar van 2023 gepland. De start van de overige werkzaamheden staat vanaf het najaar of de winter van 2023 gepland. Het is denkbaar dat de planning verschuift afhankelijk van de snelheid van de te doorlopen procedures. Ook in dat geval zal bij de planning worden gekeken naar de minst kwetsbare periodes voor de betrokken soorten (zie ook hoofdstuk 6 maatregelen). Mocht afwijking van de voorgenomen planning nodig blijken, dan wordt dit afgestemd met de provincie.

3 Ecologisch onderzoek

3.1 Onderzoek aanwezigheid

In het voortraject van de plannen is in 2022 een beknopte natuurtoets uitgevoerd met als conclusie dat soortgericht veldonderzoek naar de aanwezigheid, dan wel afwezigheid van een vliegroute van vleermuizen langs de zuidelijke bomenrij nodig is. Ook was onderzoek nodig naar vleermuisverblijfplaatsen in de bebouwing. Dit aanvullende onderzoek is in 2022 uitgevoerd en de bevindingen zijn gerapporteerd in de rapportage Nader onderzoek MFA Jistrum (d.d. 17-11-2022). Uit het aanvullende onderzoek is naar voor gekomen dat langs de zuidelijke bomenrij een vliegroute van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis aanwezig is. In de bebouwing zijn geen vleermuisverblijfplaatsen aanwezig.

INVENTARISATIE VLEGROUTE VLEERMUIZEN

Op 20 mei en 20 augustus 2022 is het onderzoeksgebied in de avond bezocht ten behoeve van de inventarisatie van de vliegroute voor vleermuizen. De onderzoeksmethode en de uitgebreide omschrijving van de resultaten zijn weergegeven in de rapportage Nader onderzoek MFA Jistrum (d.d. 17-11-2022).

Tijdens beide veldbezoeken is een vliegroute van de soorten gewone dwergvleermuis (maximaal elf dieren), ruige dwergvleermuis (maximaal drie dieren), laatvlieger (maximaal vijf dieren) en watervleermuis (maximaal twee dieren) langs de bomenrij waargenomen. De vliegroute werd zowel in oostelijke als westelijke richting gebruikt. Verder foerageerden regelmatig vleermuizen rondom het gebouw en de bomen.

Overige soorten

In het onderzoeksgebied kunnen algemene vogelsoorten broeden. Verder zijn verblijfplaatsen van een aantal algemene amfibieën- en zoogdiersoorten, zoals bruine kikker, gewone pad, egel en huisspitsmuis in het onderzoeksgebied te verwachten, waarvoor in de provincie Fryslân een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

3.2 Functie onderzoeksgebied

Op basis van het vleermuisonderzoek kan worden geconcludeerd dat aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied een vliegroute van vleermuizen aanwezig is. De vliegroute wordt zowel in oostelijke als westelijke richting gebruikt. Verder is het onderzoeksgebied onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen. Het onderzoeksgebied vormt maar een klein onderdeel van het foerageergebied van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Het onderzoeksgebied wordt verder niet geheel ongeschikt als foerageergebied voor vleermuizen en bovendien is in de directe omgeving voldoende en mogelijk hoogwaardiger foerageergebied beschikbaar.

4 Effecten

4.1 Korte termijn effecten

Door de kap van de zuidelijke bomenrij wordt een essentiële vliegroute van vleermuizen doorbroken en wordt daardoor onbruikbaar. Hierdoor kunnen de vleermuizen zich moeilijker of niet meer tussen verblijfplaatsen en/of foerageergebied verplaatsen. Dit is in strijd met artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

Het voornemen is om een nieuwe bomenrij langs de zuidzijde van de accommodatie aan te planten. Hiermee wordt de huidige bomenrij en de functie hiervan als vliegroute vervangen.

Door het aanbieden van een permanente alternatieve vliegroute in de nieuwe situatie, zal het aanbod voor de populaties vleermuizen die hier gebruik van maken niet afnemen.

4.2 Lange termijn effecten

Tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen in 2022, is voor dit plan zowel het onderzoeksgebied als de omgeving onderzocht op de aanwezigheid van en functie voor vleermuizen. Daaruit komt naar voren dat de zuidelijke bomenrij een onderdeel is van een essentiële vliegroute van vleermuizen. Gedurende de inventarisatierondes zijn ook meerdere overvliegende en foeragerende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers in het onderzoeksgebied en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied waargenomen.

De bomenrij is tijdens het vleermuisonderzoek per ronde door maximaal 19 vleermuizen in een bepaalde richting gebruikt als vliegroute. Als gevolg van de plannen gaat maar een klein onderdeel van de gehele vliegroute (tijdelijk) verloren, namelijk 60 meter. De overige delen van de vliegroute ten in oostelijke en westelijke richting lopen, blijven volledig behouden. Er zal geen sprake zijn van een negatief effect op de lokale of landelijke staat van instandhouding van de waargenomen vleermuissoorten, zeker wanneer de uitvoering van de in het activiteitenplan genoemde mitigerende maatregelen wordt meegewogen.

Bij het treffen van beschermingsmaatregelen, zoals deze in hoofdstuk 6 Beschermingsmaatregelen zijn opgenomen, worden zowel tijdens als na de werkzaamheden in het geheel geen negatieve effecten op de lokale staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis.

5 Wettelijk belang en alternatieven afweging

5.1 Wettelijk belang

Er worden maatregelen genomen om (a) de functionaliteit te waarborgen, (b) de gunstige staat van instandhouding te waarborgen en (c) aan de zorgplicht te voldoen. Desalniettemin is als gevolg van de kap van de bomenrij sprake van het (tijdelijk) verwijderen van een vliegroute en mogelijk verstoring van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis (artikel 3.5 lid 2 Wnb). Daarom wordt de ontheffingsaanvraag getoetst aan de belangen zoals deze in artikel 3.8 van de Wnb worden beschreven.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de volksgezondheid, openbare veiligheid of dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten (artikel 3.8 lid 5, sub b, 3°).

In Jistrum liggen voorzieningen, zoals scholen, kinderopvang en sportverenigingen, momenteel verspreid door het dorp. De huidige sporthal in het dorp is verouderd, op dit moment is geen dorpshuis meer aanwezig en de vraag naar een plek waar bestaande verenigingen elkaar kunnen ontmoeten is groot. Het aantal leerlingen van de school is de afgelopen jaren flink toegenomen, waardoor op dit moment behoefte aan minimaal twee extra klaslokalen is. Van verwachte krimp is in Jistrum geen sprake. De verwachting is dat het leerlingenaantal de komende tijd zelfs verder groeit, of in ieder geval gelijk blijft.

Dankzij het MFA kunnen deze voorzieningen behouden blijven en wordt direct invulling gegeven aan het verduurzamen hiervan. Het samenbrengen van verschillende verenigingen en voorzieningen op één locatie is goed vanuit sociaaleconomisch oogpunt. Op deze manier draagt het clusteren van meerdere voorzieningen bij aan de leefbaarheid van het dorp.

De nieuwbouw bestaat uit een energiezuinig en gasloos gebouw. Het bouwen van energiezuinige dan wel energieneutrale gebouwen (hoe kleinschalig ook) draagt bij aan het verminderen van negatieve effecten op milieu en natuur. In het kader van de klimaatsverandering wordt hiervoor zowel op nationaal, internationaal als mondiaal niveau maatregelen genomen. Het bouwen van energiezuinigere nieuwbouw dient tevens het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid.

Voor de openbare veiligheid en volksgezondheid is het van belang om minder afhankelijk te worden van fossiele brandstoffen en aardgas in het bijzonder. Bij de verbranding van fossiele brandstoffen komen broeikasgassen als koolstofdioxide vrij, die zorgen voor klimaatverandering. Een groot deel van de waargenomen mondiale temperatuurstijging wordt veroorzaakt door de toename van broeikasgassen in de atmosfeer als gevolg van menselijk handelen. Broeikasgassen veroorzaakten tussen 1951 en 2010 een temperatuurstijging tussen de 0,5°C tot 1,3°C (IPCC, 2013). Een significant deel van de uitstoot van broeikasgassen wordt veroorzaakt door het gebruik van fossiele brandstoffen als energiebron (KNAW, 2011).

Door klimaatverandering is de openbare veiligheid in het geding. Klimaatverandering heeft effecten op het watersysteem, waardoor de openbare veiligheid in een waterrijk land als Nederland in gevaar komt. De gevolgen van klimaatverandering op het gebied van openbare veiligheid betreft in Nederland met name de volgende punten:

- Overstromingsrisico door zeespiegelstijging en piekafvoer van rivieren als gevolg van zware regenval.
- Problemen met de zoetwatervoorziening tijdens perioden van droogte en door verzilting.
- Problemen met de elektriciteitsvoorziening doordat elektriciteitscentrales bij te hoge temperaturen geen koelwater kunnen lozen.

Klimaatverandering heeft eveneens invloed op de volksgezondheid. Negatieve effecten op de volksgezondheid door klimaatverandering zijn onder meer het gevolg van:

- Frequenter optreden van weersextremen.
- Vestiging en toename van ziekteverwekkers bij hoge temperaturen.
- Toename overstromingsrisico.

Het plan levert op dit punt een bijdrage aan het voorkomen van deze effecten op de volksgezondheid en openbare veiligheid. Hierbij moet echter meegewogen worden dat problemen rond klimaatsverandering en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen op nationale, Europese en zelfs mondiale schaal worden aangepakt. Daardoor leveren projecten als de hier behandelde activiteit automatisch een heel kleine bijdrage aan de genoemde belangen. Voor het voorkomen van de genoemde negatieve effecten, en de belangen die daarmee gediend worden, zijn ook kleine projecten van groot belang.

Daarnaast kunnen door deze ontwikkeling oude gebouwen worden gesloopt, omdat meerdere voorzieningen op één locatie worden gehuisvest.

Alternatieven

In het kader van de ontheffingsaanvraag wordt bepaald of betere alternatieven beschikbaar zijn voor het plan. Hieronder is voor de verschillende potentiële alternatieven uitgewerkt dat betere alternatieven ontbreken.

NIET UITVOEREN ONTWIKKELING

Bij de beschrijving van het wettelijk belang is uitgewerkt dat de ontwikkeling positieve gevolgen heeft voor de volksgezondheid en openbare veiligheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang. Mede vanwege de huidige slechte staat en duurzaamheid van de verschillende gebouwen in het dorp, in verband met de grote vraag naar extra klaslokalen en de vraag naar een gezamenlijke ruimte voor verschillende verenigingen en voorzieningen, is het niet wenselijk om de huidige gebouwen te laten staan en de beoogde ontwikkeling niet uit te voeren.

ALTERNATIEVE LOCATIE

Het onderzoeksgebied betreft een locatie binnen en langs de rand van de bebouwde kom van Jistrum waar momenteel sport- en grasvelden liggen. Deze ruimte wordt in de huidige situatie niet optimaal benut.

De realisatie van een MFA binnen de bebouwde kom van Jistrum voorziet in efficiënt ruimtegebruik en is in lijn met de ladder voor duurzame verstedelijking. Op deze wijze kan de behoefte binnen bestaand bebouwd gebied worden opgelost en hoeft hierbuiten geen bebouwing te worden gerealiseerd. Het ontwikkelen van een gebouw met een dergelijke grootte op een onbebouwde locatie heeft in veel gevallen een groter negatief effect op al dan niet beschermde natuurwaarden, wat niet wenselijk is.

ALTERNATIEVE WERKWIJZE

Behalve sloop van de huidige gebouwen en renovatie/nieuwbouw van het gebouw aan de Fjildwei, kan ook gekozen worden voor renovatie van de bestaande gebouwen die verspreid over het dorp staan. Daarbij zal echter waarschijnlijk sprake zijn van aantasting van jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels en vleermuisverblijfplaatsen door werkzaamheden aan de (spouw)muren en daken, bijvoorbeeld bij het aanbrengen van isolatiemateriaal of het vervangen van daken. Met een andere werkwijze kunnen negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten en/of verblijfplaatsen niet voorkomen worden. Het is dan ook in alle gevallen noodzakelijk om maatregelen te nemen om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen.

Door het nemen van mitigerende maatregelen, zoals die in het voorliggende activiteitenplan zijn opgenomen, zijn in het geheel geen negatieve effecten op beschermde soorten te verwachten. Een alternatieve werkwijze vormt hiervoor geen beter alternatief.

6 Beschermingsmaatregelen

Ten aanzien van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en laatvlieger worden maatregelen genomen om de functionaliteit van het leefgebied en de gunstige staat van instandhouding te waarborgen en worden maatregelen genomen om aan de zorgplicht te voldoen. De maatregelen zijn grotendeels gebaseerd op de kennisdocumenten voor de bovengenoemde soorten (BIJ12, 2017a, BIJ12 2017b, BIJ12 2017c & BIJ12 2017d).

6.1 Maatregelen om de functionaliteit te waarborgen

In het kader van de mitigerende maatregelen worden twee fasen onderscheiden:

- maatregelen die worden genomen om de vleermuizen een vervangende vliegroute te bieden voor de duur van de werkzaamheden;
- maatregelen om de vleermuizen een alternatieve permanente vliegroute te bieden in de nieuwe situatie.

Bomenkap en voorzieningen tijdens de werkzaamheden

De bomenrij wordt vanaf augustus 2023, dus na het broedseizoen, gekapt.

Als tijdelijke overbrugging tijdens de werkzaamheden worden minimaal een maand voor de bomenkap schermen en/of doeken op palen aangebracht, die als vervangende echobaken dienen (figuur 3). De huidige bomenrij bestaat uit een enkele en aaneensluitende rij bomen, waardoor een enkelscherm wordt aangebracht om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de oorspronkelijke situatie.

De schermen worden minimaal vier meter hoog en op palen bevestigd. Het scherm bestaat uit gaaswerk met een maximale maaswijdte van 1,5 centimeter of wordt gemaakt van rietstengels of wilgentenen. Tussen de twee schermen zit een open ruimte van circa 10 meter voor een doorgang richting het zuiden.

De tijdelijk gerealiseerde vliegroute is gedurende de gehele periode van de werkzaamheden in het actieve seizoen van vleermuizen beschikbaar. Tijdens de werkzaamheden wordt geen bouwlicht op de schermen geplaatst en wordt geen onderhoud aan de schermen uitgevoerd. Gelijktijdig met of kort na het aanbrengen van de schermen, wordt langs de zuidzijde van het terrein en aaneengesloten aan de bomenrijen ten oosten en westen van het terrein opgaande beplanting aangebracht die de geleidingsfunctie van de tijdelijke schermen overneemt.

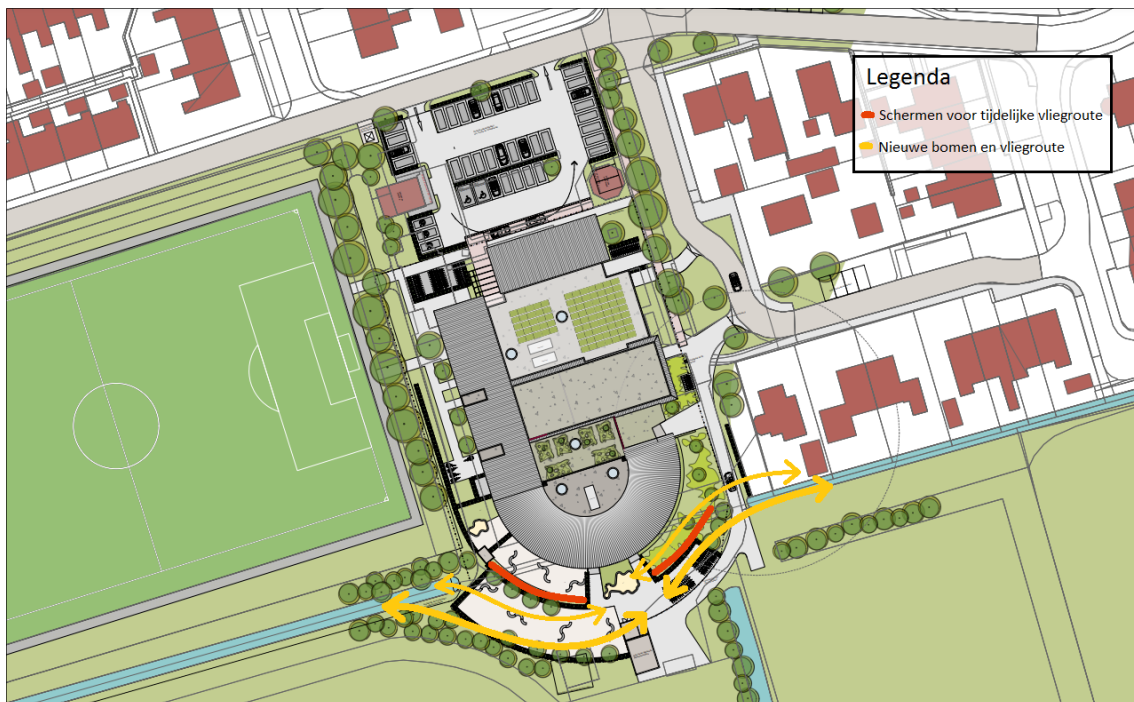
Permanente voorzieningen

Langs de zuidzijde van het terrein wordt een nieuwe bomenrij aangeplant (figuur 3). Deze bomen staan in verbinding met de bomenrijen aan de oost- en westzijde die ook onderdeel zijn van de vliegroute. De nieuwe aan te planten bomen hebben een minimale hoogte van 5 meter wanneer het tijdelijke scherm wordt verwijderd. De plantafstand tussen de nieuwe bomen wordt maximaal zeven meter. Aan de zuidzijde van het terrein is een doorgang. Hier zit een ruimte van maximaal 20 meter tussen de nieuwe bomenrijen. Deze ruimte kunnen vleermuizen eenvoudig overbruggen (Blj12, 2017d).

Op de locatie waar het tijdelijke scherm wordt geplaatst, worden ook nieuwe bomen aangeplant. Op deze manier worden er op het terrein twee mogelijke vliegroutes gerealiseerd.

In de regel duurt het twee á drie groeiseizoenen voordat de bomen als vliegroute kunnen functioneren. Om te voorkomen dat de bomen te klein zijn tijdens de oplevering in juli 2024, wordt bomen met een minimale hoogte van vier meter aangeplant. Als blijkt dat de bomen in juli 2024 nog niet hoog genoeg zijn, blijft de tijdelijke vliegroute eerst staan.

In de nieuwe situatie wordt geen verlichting op het gebouw of rondom de zuidzijde van het terrein gerealiseerd, die direct op de vliegroute schijnt. Hierdoor kan het gebouw, met een hoogte van minimaal vier meter, ook worden gebruikt als geleidingsfunctie.

Figuur 3. Inrichtingsschets met aan de zuidzijde de tijdelijke vliegroute en aan te planten bomen voor de nieuwe permanente vliegroute.

Concrete planning werkzaamheden

De exacte planning van de werkzaamheden aan de MFA is nog niet bekend. De start van de werkzaamheden vindt bij voorkeur zo snel mogelijk plaats.

Plaatsing en start gewenningsperiode tijdelijke vliegroute:	juni 2023
Verwijderen bommenrij:	augustus/september 2023
Start voorbelasting gronden start bouw MFA:	september 2023
Aanplant nieuwe bommenrij voor vliegroute:	vanaf juni 2024
Oplevering MFA:	juli 2024
Verwijderen tijdelijke vliegroute:	juli 2024

6.2 Maatregelen om gunstige staat van instandhouding te waarborgen

Door het waarborgen van de functionaliteit, zoals hierboven bij paragraaf 6.1 besproken, wordt tevens de gunstige staat van instandhouding gewaarborgd.

6.3 Zorgplicht

De Wet natuurbescherming kent een zorgplicht. Als volgens bovengenoemde maatregelen wordt gewerkt wordt al voor een groot deel invulling gegeven aan de zorgplicht. Mocht onverhoopt toch een broedvogelnest worden aangetroffen dan worden de werkzaamheden stilgelegd en wordt met een ecooloog bekeken welke maatregelen nodig zijn.

Kapwerkzaamheden vinden buiten het broedseizoen plaats. Het grasveld op het terrein kan ten minste een week voor de start van de werkzaamheden worden gemaaid. Hierdoor wordt het onderzoeksgebied onaantrekkelijk voor algemene zoogdieren en amfibieën waarvoor in de provincie Fryslân een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op deze manier hebben deze soorten de tijd om zich te verplaatsen naar een nieuwe locatie buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, zodat wordt voldaan aan de zorgplicht die wel geldt voor deze vrijgestelde soorten.

7 Verantwoording

ACTIVITEITENPLAN

Het activiteitenplan is opgesteld door ecologen van BügelHajema Adviseurs. BügelHajema Adviseurs is een allround adviesbureau voor ruimtelijke ordening en milieu en heeft een brede ervaring met het opstellen van activiteitenplannen. Het bureau is aangesloten bij Netwerk Groene Bureaus.

BügelHajema Adviseurs is gemachtigd voor het doen van veldwerk in het kader van de Wet natuurbescherming door het Netwerk Groene Bureaus en heeft een brede ervaring op dit gebied.

KENNISDOCUMENT

Het activiteitenplan is grotendeels gebaseerd op de Kennisdocumenten voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis die door Bij12 zijn opgesteld (versies 1.0 juli 2017). De kennisdocumenten bevatten ecologische informatie over de betreffende soorten, richtlijnen voor onderzoek en de effectbeoordeling en voorbeelden van beschermingsmaatregelen.

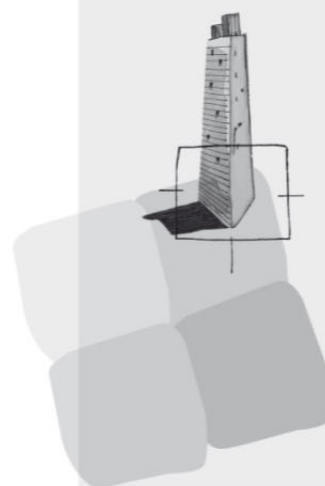
8 Literatuur

1. Bij12 (2017a). Kennisdocument gewone dwergvleermuis, versie 1.0 juli 2017
2. Bij12 (2017b). Kennisdocument ruige dwergvleermuis, versie 1.0 juli 2017
3. Bij12 (2017c). Kennisdocument laatvlieger, versie 1.0 juli 2017
4. Bij12 (2017d). Kennisdocument watervleermuis, versie 1.0 juli 2017
5. BügelHajema Adviseurs (2022). Beknopte natuurtoets MFA Jistrum.
6. BügelHajama Adviseurs (2022). Nader ecologisch onderzoek MFA Jistrum.
7. Bureau Waardenburg, 2018. NOTITIE Onderbouwing aanvraag Wnb-ontheffing sterfte van vleermuizen Windpark A16: <https://www.commissiemer.nl/projectdocumenten/00004286.pdf>
8. IPCC (2013). Summary for Policymakers. In: Climate Change 2013: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA.
9. KNAW - Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (2011). Klimaatverandering, wetenschap en debat.

Colofon

Rapport

BügelHajema Adviseurs b.v.

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
9401GN Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort